

Püspöki jelentés 2015. november 12.

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

„Ne vedd meg a kegyelemnek benned levő ajándékát, amely adatott néked prófétálás által a presbitérium kezeinek reád tevésével” (1Tim 4,14).

A mostani napokban olvassuk Pál apostol Timóteushoz írott levelét, amelynek minden sora idevág egyházunk és benne egyházkerületünk egész életéhez, minden ügyéhez, igyekezetéhez, fáradozásaihoz, aggodalmaihoz és reményeihez. Ma az egész levélből ezt az egy mondatot emelem ki, mert ma a hűséget szeretném dicsérni. Azzal ugyanis, hogy az apostol emlékezteti Timóteust elhívására és arra a felhatalmazásra, amelyet a szolgálatba állításakor kapott, illetve az a tény, hogy ezt kegyelmi ajándéknak nevezi, máris ráirányítja figyelmünket a hűségünk egyik döntő mozzanatára. Szó szerint azt mondja az apostol: ne hanyagold el a benned meglévő kegyelmi ajándékot vagy még inkább, ne légy olyan, mint aki nem törődik vele vagy csak úgy tekint rá, mint egy hajdani emlékre a szolgálatba való elindulásakor, hanem éppen ellenkezőleg: mérd fel újra és újra, hogy a felhatalmazásod, amelyet prófétai megjelöltetés és meghívás, valamint a vének kézrátétele jelzett, egész szolgálatodnak, mi több, az isteni hűség titkának a meghatározó valósága.

Azért mondom, hogy ez az emlékeztetés, illetve intés a hűséghez vezet el bennünket, mert egyszerű és egyetemes tapasztalatunk az Isten országa ügyében, hogy amikor elhanyagoljuk, elfelejtjük vagy éppen közbejött okokra hivatkozva mellőzzük egész keresztyén élethivatásunknak ezt a lényegét, tudniillik azt, hogy ez a kegyelmes Istennek az ajándéka, akkor nyomban mindenféle más dolog felé fordítjuk a hűséget, mármint arra, hogy mi magunk mennyire vagyunk képesek a hűségességre. Ez ugyan nem lebecsülendő emberi erény, ám az Isten hűsége nélkül – hű az Isten, aki elhívott, mondja Pál apostol másutt (1Kor 1,9), és hű az Isten, aki nem hagy titeket feljebb kísérteni (megpróbáltatni), mint elszenvedhetitek, sőt a kísértéssel egyetemben (egyidejűleg) a kimenekedést is megadja...(1Kor 10,13) –, tehát Isten hűsége nélkül a mi hűségünk sem lesz több és más, nem is lehet, mint becsülendő emberi igyekezet, szép

magatartásforma, esetleg nemes érzület, de lényegében véve célját tévesztett törekvés.

Először tehát a szó legigazabb értelmében hadd dicsérjem, vagyis hadd dicsőítsem Isten hűségét. Lám, Isten betöltötte az atyáknak adott ígését, amelyet újra meg újra megerősített a prófétákkal és a szent írókkal! Lám, valósággá tette azt, amit örök időktől elrendelt és elhatározott, hogy egyszülött Fia, Krisztus által szabadít meg bennünket bűnből és halálból. Hadd magasztaljam, dicsőítsem Isten hűségét, aki sosem fordult el népétől, tőlünk, földi zarándokutunkon mindvégig velünk van, táplál, gondoz, erősít, és szent elhívásunkban újra meg újra megerősít.

Amit a magunk hűségén érthetünk a szó igazi, bibliai értelmében, az valójában felelet erre az isteni hűségre. A tálentumok példázatában nem a magától való hűségéért dicséri az Úr a hű szolgát, hanem a feladatban, megbízásban való hűségéért. A hála felelete ez a hűség, az elkötelezés felelete, felelet a szolgálatba szólító elhívásra, a megújulás szent vágyának a felelete ez, az örvendező keresztyén életnek és reménységnek a felelete. Ha tehát a magunk hűségét emlegetjük, azt mindig az isteni hűségbe kell beleilleszteni. Ha jól értem, akkor egyáltalán is csak Őreá tekintve remélhetjük, hogy állhatatosak maradhatunk mindvégig.

Azért hozom ezt most a közgyűlés elé, mert számos jelét tapasztalom magam is, és még több jelzést kapok a bizottságok beszámolóiból, az esperesek összesítő jelentéseiből, hogy itt–ott megfáradás és közönyösség mutatkozik gyülekezeteink életében, amely jelenséget fel lehetne róni, sőt fel is kell róni – mégis inkább nézzük meg talán az okait, és keressük Istennél a megújítás erőit.

Az egyházmegyék espereseinek jelentései, miközben örömmel számolnak be a kibővülő lehetőségekről, a szerteágazó és sokféle munkáról, a stabilizálódó anyagi helyzetről, aközben határozottan jelzik gondjainkat is. És szóvá teszik azt is, hogy ezek az örömeink nem hatnak át a gondjainkba, nem oldják azok elviselését, hanem mintha tudathasadásos állapotban élnénk, a kettővel együtt – mert miközben egy-egy részben a növekedésnek örvendezünk, addig más részben elesettséget, közönyt, fáradtságot, sőt cinizmust találunk. Mély meggyőződésem, hogy az isteni hűségre való rácsodálkozás, az abban való megerősödés menthet meg bennünket attól, hogy egyrészt hálátlanak bizonyuljunk dacára a sok elvesztett jónak, másrészt pedig restté váljunk, a sok elnyert áldással nem törődve, holott Isten kegyelmével

folyton hordoz és megújulásra késztet bennünket. Ma csak címszavakat sorolok az esperesek jelentéseiből azzal, hogy megjegyzéseik többé-kevésbé mindenütt jellemzőek.

Az egyik jelentés hosszasan részletezi a megüresedett lelkészi helyekkel és a lelkészválasztással kapcsolatos gondokat. Szinte nyomasztó, mennyire nehéz alkalmas szolgatársat elhívni! (De kiegészítem: milyen nehéz alkalmas presbitereket, gyülekezeti munkatársakat, hittantanárt találni és szolgálatba beállítani!) Itt-ott elsikkadni látszik a szolgálatra való elhívás jó rendje, a presbitériumok privilégiumnak tekintik a lelkész meghívásának és megválasztásának ügyét, afféle tehetségkutató versenynek, olyannyira, hogy olykor saját gyülekezeteik érdekeit sem veszik figyelembe, máskor pedig a határidők szorongatásában, a nagy kapkodásban még a legegyszerűbb erkölcsi szempontoktól is hajlamosak eltekinteni. Boldog idők voltak, mondhatná valaki, amikor egy-egy lelkészi állásra tucatjával jelentkeztek a pályázók. Szerintem sosem voltak ilyen idők, s ha voltak, éppenséggel azok sem boldog idők voltak. Ám az, hogy olykor egy kerek évig vagy még tovább is betöltetlen egy-egy gyülekezetben a lelkészi állás, miközben több tucatnyian vannak rendelkezési állományban, valami különös helyzetet mutat. Hűség-hiányra mutat.

Ugyanez az esperesi jelentés jelzi ugyanis, hogy talán mindennek az is oka, hogy a lelképásztori szolgálatból leginkább csak annak küzdelmessége látszik, vagy éppen a lelkészre váró, lelkészt kereső gyülekezet elesettsége. Ami nyilván igaz, hogy tudniillik vannak nehéz helyzetek és körülmények. Mégis értetlenkedünk, értetlenkedem, hogy miért jelent az hátrányt egy-egy lelkészt kereső gyülekezet számára, hogy ott, a körökben fáradozni és szolgálni kell?! Elnézést a kiszólásért: ha valaki tud olyan gyülekezetet, ahol nem kell csinálni semmit és mégis minden remekül megy, az gyorsan szóljon! Nem azért, mert oda én is pályázni fogok, hanem azért, mert ott már temetésre kell mennünk. Isten egyháza itt e földön küzdő egyház (ecclesia militans), és Isten hűsége nélkül csakhamar elbuknánk – ahol nem ismerik a küzdés és fáradság világát, ott nem értik az evangélium életformáló hatalmát, hogy mit jelent megölkölni az óembert, felöltözni az új embert, mit jelent közösséget formálni az isteni szent élettörvények szerint és mindenekelőtt országa dicsőségére élni. Ez küzdelem, harc, önmagunk megölkölése.

Egy másik jelentés széthullásról beszél, és a közösség szolgálattevőinek megújulását sürgeti, legyenek azok lelkészek, presbiterek, hitoktatók,

diakónusok. Ezékiel próféta szép látomását idézi a próféta könyvének 37. részéből. A próféta a széthullást tényként rögzítette, és a megelevenedés reményével biztatott, mert Isten, ha megfeddi is népét, ha engedi is – emberileg szólunk – széthullani, nagy irgalommal fordul hozzánk, rólunk meg nem feledkezik. Egy másik jelentés határozottan rámutat, hogy bár a számadatok szerint növekedett a templomba járók száma (abban az egyházmegyében!), az aktív, szolgálni kész gyülekezeti tagoké nem növekedett. Ezért arra ösztökél, hogy minden erőnkkel igyekezzünk a templomos sokadalmat élő gyülekezetté formálni. Ez valóban egyre nagyobb feladat lesz, az általánosan bevezetett hittanoktatás kapcsán is, de leginkább annak felismerésében, hogy a lelkipásztorok és presbiterek hűsége csak az Istenhez hűséges gyülekezet teljes közösségében ragyoghat fel. Egy másik jelentés egészen markánsan azokat a magatartásokat rója fel, amelyek következtében eltorzul bennünk a Krisztus képe, vagy akár éppen darabokra is törik. Magának élő és csak magával törődő gyülekezet, magának élő és csak magával törődő lelkipásztor, magának élő és csak önmaga körül forgó presbitérium – mindez veszedelmes kettősséget teremt az egyházban, és ha nem törik is szét rajtunk Krisztus képe, egészen biztosan eltorzul. Hadd jegyezzek meg itt egyetlen ügyet, de ez messze mutat – ez adakozási kultúránk gyengesége. Miközben némelyik egyházmegyénkben szép rend, hogy ünnepen, hálaadáson mások felé nyitják meg szívüket a hálaadásra egybegyűltek, tehát a perselyadományt nem tartják meg maguknak, másutt meg azt hallottam hirdetni a lelkész szájából (miután több tíz milliós projektzáró eseményt ünnepeltek), hogy szeretettel várnak mindenkit szeretetvendégségre – na, ez szép! –, és a perselypénzzel a szeretetvendégség költségeit támogathatjuk... Na igen. Egy másik jelentés jelzi, hogy miközben vannak növekedő, erős, megújuló és nagy reményeket hordozó gyülekezeteink, aközben látnunk kell itt-ott az erózió folyamatát is. A kisebb és elesettebb közösségek letöredeznek, gondozás nélkül maradnak, magukban maradnak, felszívódnak (van olyan egykori templomos-parókiás helyünk, ma már, persze, szórvány, ahol évek óta nem láttak lelkészt!). Egy másik jelentés három tételben mondja ki az egyszerű helyzetet: a bűn rombol, Isten épít, az ember szolgál. S ha nem szolgál, akkor nem épít, hanem rombol. Egy másik jelentés arra hívja fel a figyelmet, hogy a külső dolgok megőrzésének igyekezete gyakran elrejtí, háttérbe szorítja, leértékeli, majd egyre inkább jelentéktelennek tünteti fel a lélekmentés áldott szolgálatát. Mi ér többet: újrafoltozni a templom tetejét vagy megküzdeni akár egyetlenegy lélekért is?

Arról már nem is akarok szólni, ami rendre visszatér, hogy vannak alkalmatlan törvényeink, kezünket-lábunkat megkötő intézményeink, adminisztrációs malmok, ahol maradék jókedvünket is megőrlik, s keserű kenyeret sütnek belőle (de azt is le kell adminisztrálnunk), és van az ó-emberünkől is még jó sok ahhoz, hogy ezek a jelzések ne pusztán sanyargásnak tűnjenek. Mert mindezt úgy gondolom, hogy közben emlékeztetnek a hűséges Istenre, vagyis hűségünk egyetlen forrására, és azokra a jelekre, mi több, csodákra, ahogyan megláthatjuk: micsoda küzdelemben állnak helyt lelkipásztorok, akik egyik egyházmegyénkben épp csak harmincan vannak, de száz közösséget gondoznak. Másutt mérhetetlen távolságokba elindulnak egy-egy szórványba, ami sokszor csak egy-két családot jelent, ahogy sokan újra és újra erőt vesznek, hogy szervezzék és végezzék a hitoktatást, a családok gondozását, végezzék a vigasztalás szolgálatát, és, leginkább, Istenhez folyamodnak, hogy alkalomról-alkalomra élő igét hirdessenek. És micsoda jele Isten hűségének, hogy gondnokok és presbiterok, gyülekezeti munkások akár csak a külső dolgokban is, de egyre inkább a belső életben is erőt, időt, anyagiakat, figyelmet áldoznak gyülekezeteink megépítésére. Micsoda jele Isten hűségének, hogy sokan nem adják meg magukat sem a széthullás látványának, sem az erózió erejének, sem saját fáradtságuknak, sem a szaggató körülményeknek, sem a közönyös korporlasztó cinizmusának, hanem helytállnak, ha kell, őrhelyükön, ha kell, a közösségük szervezésében, ha kell, a megbékítés szolgálatában, ha kell, az egész anyaszentegyház életében, tisztséget is betöltve, ügyekben eljárva – de mind-mind leginkább imádkozva, erőért és áldásért fohászokodva. Micsoda jele Isten hűségének, hogy miközben egy magába zárkózó, önmagának élő, ünneptelen, a boldogságát bankszámláján mérő, hálátlankodó és méltatlankodó világban élünk, aközben egyházunk közösségei valóban közösségekben élnek, hordozzák egymás terheit, imádságba foglalják mások gondját-baját, nem irigykednek mások előrehaladására – világi nyelven: sikerükre –, hanem együtt örülnek az örülőkkel, és együtt sírnak a sírókkal. De sok vigasztalást veszek én ebből!

Számos helyen szolgáltam ez esztendőben mindezt megtapasztalva; most csak a fontosabbakat sorolom, 2015 januárjától: Pomáz (esperes-beiktatás), Frangepán utca (egyházmegyei közgyűlés), Pécs (egyházmegyei közgyűlés), Mány (esperes-beiktatás), Pápa (közgyűlés), Vác (jubileum), Sárbogárd (emlékműavatás), Németség Egyházközség (Dizseri-díj átadó), Mátraháza (tucatnyi alkalommal konferencia), Beregszász (Generális Konvent), Debrecen (jubileum), Nagykáta

(jubileum), Székefehérvár (konferencia), Kiskunlacháza (esperes-gondnoki), Mór (DURLE), Beregszász (Generális Konvent elnökség), Bicske (presbiteri konferencia), Dunapataj (beiktatás), Diósd (rádiós istentisztelet), Galyatető (számos alkalommal konferencia), Maglód (hálaadás), Makád (hálaadás), Verőce (jubileum), Kecskemét (óvodapedagógusok országos értekezlete), Szigetszentmiklós (templomszentelés), Visegrád (esperesi értekezlet), Debrecen (diakóniai nap), Skócia (delegáció), Baross-tér (emlékköavatás), Kőbánya (fogvatartottak országos imanapja) Kelecsény (előadás), Berekfürdő (előadás), Tihany (konferencia), Tahi (konferencia), Pécel (előadás), Mátyás (hálaadás), Pápa (előadás), Pánd (igehirdetés), Tata (Csillagpont), Buda (augusztus 20. előest), Sáropatak (országos tanévnyitó), Pozsonyi út (Baár-Madas jubileum) Bicske (esperesi értekezlet), Kötcse (előadás), Berekfürdő (országos esperesi értekezlet), Szabadka (jubileum), Balatonszárszó (konferencia), Szada (beiktatás), Buda (előadás), Deák-tér (reformáció hónapja megnyitó), Fadd (hálaadás), Monori-erdő (alapkőletétel), Tahi (gyülekezetiház-avató), Tiszakécske (orgonaavató), Halásztelek (templomszentelő), Kunszentmiklós (iskolaavató), Solt (hálaadás), Gönc (Károlyi-napok), Cece (beiktatás), Balatonfüred (Generális Konvent Elnökség). Nem sorolom itt rendszeres kötelezettségeimet a zsinaton, a kerületben, a különböző bizottságokban, a számos tárgyalást a kormányzat képviselőivel, tanítói szolgálatomat, a rendszeres rádiós megnyilatkozásokat és a többi. Csak annyit hozok ide, hogy sokak hűségéből kapok újra meg újra erőt, de leginkább abból, amit Pál a második levelében mond Timóteusnak: Istenünk hű marad: ő magát meg nem tagadhatja. (2Tim 2,13)

S mindezt olyan körülmények közepette kell mondanunk, amikor az a kultúra, amely nemcsak eredménye, hanem valamilyen módon hordozója is keresztyén életünknek, eddig nem tapasztalt megrázkódtatásokon megy át. Mert miközben a nyugati civilizáció a jogalkotás révületében megsemmisíti a különbözőség és a kivételesként-lét régi adottságait, felőrli a társas-lét hagyományos szerkezeteit, s türelmetlenül mindent egy nevezőre hoz, feloldva férfi és nő különbségét, erős és gyenge különbségét, nyelv és hagyományok különbözőségeit, s kioldva a közös életből még a szimbólumait is mindannak, ami ezt tanúsítja, aközben a nyár óta intenzívvé vált migráció, illetve ennek lehetetlen-tehetetlen kezelése jól mutatja, mennyire képtelen Európa önmagára odafigyelni, értékeit megőrizni, gyermekeink és unokáink számára biztató távlatot

mutatni. Nem a politikai vitákra utalok, hanem arra, hogy a vitákban nem mutatkozik közös nevező. Nem a vélemények különbségére utalok, hanem arra, hogy micsoda manipulációkkal srófolják az emberek érzelmeit. Menekült címkét kaptak azok is, akik egyszerűen csak a jobb élet reményében özönlik el Európát és hangosan követelik jussukat, s az az Európa, amely már hosszú évtizedek óta negligálja a keresztyénséget, most hirtelen a legteljesebb támogatást követeli a még megmaradt keresztyén közösségtől egy következményeiben beláthatatlan engedékenységhez. Újabban divatba jött az öngyilkosságban való segédkezés jogba foglalása, assisted suicide a hivatalos neve. Mintha Európa azt követelné tőlünk – eddig megvetett, lenézett, leszólt keresztyéneitől –, hogy segédkezzünk civilizációnk öngyilkosságában. Az még a jobbik eset, ha csak nyers gazdasági érdek áll a sokat hangoztatott, nagyvonalú befogadókészség mögött, mert az elöregedett kontinensnek újabb és újabb, lehetőleg olcsó és friss munkaerőre volna szüksége, hogy fenn tudja tartani jóléti rendszerét. Vagy, ami rosszabb, talán már ott tartunk, hogy a jelenlegi politikai elitet egyáltalán nem érdekli a holnap, csak az, de az nagyon-nagyon, hogy ma szépet és jót írjanak róluk. A tehetetlenséget sokféle intézményes formába lehet elrejteni, s aztán egy szót sem szólani arról, hogy mi lesz holnap vagy holnapután. Néha úgy érzem, úgy vagyunk, mint amikor jelentik, hogy nagy árhullám jön lefelé a folyón, mi pedig azon vitatkozunk, hogy milyen pohárból igyunk vizet. Ugyanakkor azt is ki kell mondanunk, hogy mi egyetlen máshonnan érkezőt nem bántunk, s akit egy-egy ország befogadott (mert az minden egyes ország szuverén joga, hogy befogadásról, annak mértékéről és feltételeiről döntsön), akit tehát befogadtunk, az velünk élő embertársunk lesz, s reá ugyanúgy kell tekintenünk, mint minden más velünk élő felebarátunkra. S neki is mireánk. Ne keltsünk hát fölös riadalmat, mert könnyű a gyűlölet démonait szabadon eresztetni, s aztán reszketve nézni, miképpen grasszálnak ártatlanok körében is. Viszont jelezniük kell a pusztá tényt, hogy sokan nem azért igyekeznek Európába, mert szeretnek bennünket. A jó életet szeretik, a szociális biztonságot szeretik, a békét szeretik. S ki ne szeretné? De súlyos tévedés azt hinni, hogy felelőtlen gesztusokkal valaha is érdemelt egy-egy ország vagy civilizáció egyetemes szeretetet és megbecsülést. A népvándorlások története éppen az ellenkezőjét bizonyítja.

Mindezek közepette úgy kell itt helyt állnunk, szolgálatunkat végeznünk, hogy az apostol Timóteushoz szóló egyszerű emlékeztetését magunk is szívünkbe vesszük, és feleszmélünk Isten hűségére. Mert az Úr, aki

kegyelmi ajándékként adta a szolgálatba való elhívást, hűséges marad kegyelmében is, megújító erőiben is. Sokat keressük az utóbbi időben, hogy miképpen lehetne közömbösségünkben kikönni, fáradságunkból Isten erővel kikászálódni, kedvtelenségünkben újra evangéliumi keresztyénekké, vagyis Isten örvendező gyermekeivé lenni. Az akadályokat látjuk. Pl. a restséget, a pénz szeretetét, az önépítés igézetét, a világ öngyilkos késztetéseit, a lemondás kényelmességét, saját magunk okozta szervezeti bonyodalmakat, egymás iránti közönyösségünket és még sorolhatnám. De azt hiszem, a megújulás forrását is világosan láthatjuk, mert az mindig ugyanaz. Arra buzdítom közgyűlésünk minden tagját, s rajtuk keresztül gyülekezeteinket, hogy az apostol intelme nyomán éppen hogy ne régmúlt dolog iránti közönnyel viseltessünk a hűséges Isten kegyelmi ajándékához, hanem gerjesszük fel azt, hogy az Ő hűségére hűséggel válaszolhassunk. Így emlékezzünk meg elhunyt lekipásztor testvéreinkről is, hálát adva életükért, szolgálatukért a hűséges Istennek.

Ebben az évben ment el közülünk:

Nagy István dr., teol. professzor	2015. január 3.
Bajusz Árpád, Isaszeg	2015. február 10. aktív
Agyagási Béla, Foktő	2015. március 11.
Kántor Ervin, Órbottyán	2015. április 30.
Fekete János, Monor-Kistemplom	2015. május 28.
Kern Mária, Nagykőrösi Főiskola	2015. július 3.
Tájnel Gábor, Bp-Pesthidegkút	2015. július 28.
Sipos Ete Álmos dr., Bp-Nagyvárad tér	2015. szeptember 7.
Tóth Sándor, Sárkeresztúr	2015. szeptember 16.
Lakatos Tibor, Gyömrő	2015. szeptember 17. aktív
Molnár Miklós, Bp-Kálvin tér	2015. október 23.

Hálát adunk Istennek időközben nyugállományba vonult lekipásztoraink szolgálatáért, és életükre az Úr áldását kérjük. Nyugdíjba vonult:

Agyagási István Sárbogárdról

2015. január 1.

Agyagási Istvánné Sárbogárdról	2015. január 1.
Lizik Zoltán, Cegléd-Nagytemplom (Kanada)	2015. január 1.
Szabó Péterné Cecéről	2015. április 1.
Peterdi Dániel Pécs-Belvárosból	2015. június 1.
Orbán Kálmán Bp-Pestszentimréről	2015. július 1.
P. Tóth Béla dr. Szentendréről	2015. augusztus 1.
Szél János Kecskemétről	2015. szeptember 1.
Vass Dezsőné dr. Érd-Parkvárosról	2015. szeptember 1.
Kiss Boáz dr. Csákvárról	2015. október 1.
Simon István Dunaföldvállról	2015. október 1.
Szabó Zsuzsanna Kecskemétről	2015. október 1.

Nyugállományba vonult lelkipásztorainknak áldott pihenést kívánunk.

Köszönöm, hogy meghallgatták jelentésemet.

Budapest, 2015. november 12.

Bogárdi Szabó István
püspök